

- הודעה לעיתונות -

6 יוני 2022
1426096

איגוד לשכות המסחר עתר לבג"צ נגד

הרשות להגנת הצרכן וסחר הוגן והכנסת בדרישה שביהמ"ש יורה על ביטול סעיף דרקוני בחוק הגנת הצרכן, המאפשר לצרכן לקנות מוצר מרחוק שאין בו פגם או הטעייה, לעשות בו שימוש ככל שירצה, להוריד דרסטית מערכו ולאחר מכן להחזירו למוכר כשאין הוא שיהיה חייב לפצותו מעבר לסכום מגוחך של 100 ₪

לין: "הגענו נוכח תנופת היצירה הרגולטורית למצב של ליקוי מאורות. אנו מאפשרים באמצעות הוראה רגולטורית רגילה להפקיע רכוש של עוסק בניגוד לזכות הקניין, שהיא זכות חוקתית על חוקית"

איגוד לשכות המסחר עתר ביום רביעי האחרון לבג"צ (בג"צ 3353/22) בעתירה חוקתית נגד שרת הכלכלה והתעשייה, הרשות להגנת הצרכן וסחר הוגן והכנסת, בדרישה לבטל את סעיף 14(ג) לחוק הגנת הצרכן, תשמ"א – 1981, בהיותו פוגע פגיעה לא חוקתית בזכות הקניין של העוסקים במדינת ישראל, שעה שהוא מקנה זכות לצרכן להחזיר לעוסק מוצר, לאחר שעשה בו שימוש הוריד משמעותית מערכו (למעט רשימת חריגים דלה, שאינה קשורה לשימוש במוצר) ומעמיד את תקרת הפיצוי לו זכאי העוסק על 100 ₪, הרחוק מלשקף את הפגיעה האמתית בערך המוצר.

העתירה הוכנה על ידי עו"ד שלומי לוי, סמנכ"ל משפט וממשל והיועץ המשפטי של איגוד לשכות המסחר.

לדברי נשיא איגוד לשכות המסחר עו"ד אוריאל לין: "הכניעה למגמת הרגולציה שיבשה את דעת המחוקק. באמצעות הוראה רגולטורית רגילה מאפשרים להפקיע רכושם של בעלי עסקים על אף שזכות הקניין היא זכות חוקתית. האיזון בין זכות בעלי עסקים לזכויות היצרן שובש לחלוטין"

על פי חוק הגנת הצרכן, אם צרכן רכש מוצר במכירה פרונטאלית (בניגוד למכר מרחוק) ועשה בו שימוש, הוא איננו רשאי להפעיל את זכות הביטול ולהשיב את המוצר והרציונל העומד מאחורי

- הודעה לעיתונות -

הדברים ברור מאליו. לעומת זאת, אם הצרכן רכש את אותו מוצר בדיוק וזהו המוצר אותו הוא הזמין ואין שום הטעיה והמוצר אינו פגום, הוא יכול לעשות בו שימוש, להחזיר את המוצר המשומש לעסק, שחייב לקבלו - ללא תלות בירידת הערך של המוצר - ולנכות דמי ביטול של 5% או 100 ₪, על פי הנמוך, כך שתקרת דמי הניכוי היא 100 ₪. אבסורד בהתגלמותו.

פסקת הפתיחה בעתירת האיגוד מביאה, בשינויים מחויבים, מקרה שאירע במציאות כדלקמן: "משה רכש טוסטר משוכלל במכר מרחוק בעלות של 1,000 ש"ח. משה קיבל בדיוק את הטוסטר שהזמין ואין במוצר שום פגם. הוא פתח את האריזה, הוציא ממנה את הטוסטר וחיבר אותו לחשמל. הטוסטר עשה את עבודתו נאמנה. לאחר חמישה ימים שהטוסטר בחזקתו ופעל ללא רבב, החליט משה שאין הוא מעוניין עוד בטוסטר. משה חשב למכור את הטוסטר ולפרסם מודעה באתר יד שנייה למוצר משומש, אבל אז הודיע לו חבר, כי הוא רשאי לבטל את עסקת רכישת הטוסטר ולהשיבו לעוסק ממנו הוא רכש את הטוסטר גם במצבו העכשווי כמוצר משומש הוא יקבל בחזרה את מלוא כספו ומחיר הביטול של העסקה יעמדו על 100 ₪ בלבד."

"זהו המצב המשפטי הנוהג היום בישראל. אפשר להחזיר טוסטרים עם שאריות גבינה עליהם, מנגלים עם שאריות בשר חרוכות עליהם, וכל מוצר אחר שנעשה בו שימוש, רק בגלל שהמכירה של המוצר נעשתה מרחוק ולא בחנות פיזית. אם המכירה הייתה מתקיימת בחנות פיזית, החוק מונע את השבת המוצר המשומש."

העתירה מבקשת לשנות מצב משפטי קיים מעוות, על פיו בעסקה של מכר מרחוק מחויב העוסק לקבל בחזרה מוצר, גם אם נעשה בו שימוש וגם אם ערכו ירד בצורה דרמטית ולקבל פיצוי ברף עליון של 100 ₪ **אפילו אם הורדת הערך הסתכמה בכמה מאות או בכמה אלפים וזאת אף מבלי להכניס לחישוב עלויות נוספות כמו הובלה.**

"מדובר בחוסר צדק הזועק המגדיל את ההוצאות של העוסק, פוגע בקניינו בצורה דרמטית ויש בו פוטנציאל לגרום גם לייקור המוצרים על מנת לגלם בתוך המחיר גם מקרים כאלו של השבה של מוצר משומש מבלי שניתן פיצוי המשקף את ירידת הערך האמתית של המוצר המשומש המוחזר. קשה להבין בדיוק על איזה ערך מנסים להגן כאן, כשהרשות להגנת הצרכן עומדת על הרגליים האחוריות לא לקבוע כלל שמונע השבת מוצר משומש."

לכן, "הגענו נוכח תנופת היצירה הרגולטורית **למצב של ליקוי מאורות.** אנו מאפשרים באמצעות הוראה **רגולטורית רגילה להפקיע רכוש של עוסק בניגוד לזכות הקניין החרוטה הכתובה במפורש** בחוק יסוד חוק האדם וחירותו שהיא זכות יסוד חוקתית על-חוקית. הוראת החוק אותה אנו תוקפים מוכיחה עד כמה אנו לוקים בעיוורון ועד כמה איבדנו את יכולת האיזון נוכח

- הודעה לעיתונות -

כניעה אווילית לכל הוראה רגולטורית אשר כאילו אמורה להגן על הצרכן. אם מי שקונה מרחוק נוכח שהמוצר שאותו הוא הזמין אינו המוצר בו הוא רוצה, אין שום סיבה שיעשה בו שימוש ולאחר שנעשה השימוש והורד ערכו, יחייב את המוכר לקבל את המוצר".

בחסות הוראת חוק רגילה מתבצעת הלכה למעשה הפקעת רכוש ופגיעה לא מידתית בזכות הקניין של כלל העוסקים בישראל, שמספקים מוצרים לציבור באמצעות מכירה מרחוק. שכן **רבים מהמוצרים שמוחזרים הם במצב כזה שלא ניתן כלל למכור אותם שוב**, ואחרים, שאולי ניתן להציל משהו מהם, **ערכם יורד בצורה משמעותית**. העוסק מכר מוצר בעל ערך מסוים ומקבל בחזרה מוצר בעל ערך פחות.

חשוב להדגיש, שעתירה זו נוגעת למצב בו אין כל פגם או אי התאמה או שוני או הטעייה במוצר שנרכש והתקבל אצל הצרכן. הצרכן הזמין וקיבל בדיוק את מה המוצר שרכש.

תיאורטית ניתנת לעוסקים האפשרות לתבוע את נזקם בגין ירידת הערך של קניינם באמצעות תביעות נגד צרכנים בבתי המשפט. אבל דרך פעולה זו היא לעג לרש כל מי שמכיר את העולם העסקי יודע שלא מדובר באפשרות מעשית. ראשית, עסקים אינם יכולים לתבוע בבית משפט לתביעות קטנות, כך שלא מדובר בתביעות מהירות. שנית, מדובר בהשקעה של משאבים הן במונחי זמן והן במונחי כסף שאיננה מצדיקה פעמים רבות את הגשת התביעה. לנהל את התביעה יקר יותר מאשר הסכום שייפסק לטובת העוסק, כך שהכדאיות הכלכלית של פנייה לבית המשפט היא חסרת ערך.

זאת ועוד, לאור הוראות חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, שהעלה את זכות הקניין לרמת זכות חוקתית על חוקית, התבסס והתחזק עוד יותר מעמדה של הזכות לפיצויים בגין הפקעה.

יצוין עוד כי האיגוד פועל בעניין זה כבר תקופה ארוכה על מנת להביא לשינוי מצב מגוון ופסול זה מבלי שיהיה צורך בהתערבות של ערכאות משפטיות. פנינו בשורה ארוכה של פניות לרשות להגנת הצרכן לרבות בשנה האחרונה, אולם פניותינו נתקלו בחומת סירוב בצורה. פנינו בעניין גם למשרד המשפטים, ואף מנכ"ל משרד הכלכלה וכן לשרת הכלכלה, שחוק הגנת הצרכן נמצא תחת אחריותה המיניסטריאלית, אך הרשות לא הייתה מוכנה לקבוע כלל גורף שאוסר החזרת מוצר שנעשה בו שימוש.

לאחרונה פורסמו טיוטת תקנות על ידי הרשות להגנת הצרכן שעל פיהן לא ניתן יהיה להשיב מוצרים שנרכשו במכר מרחוק, אבל רק מסיבות של היגיינה או בריאות. זה רק ממחיש את

- הודעה לעיתונות -

האבסורד, שכן היום חובה על העוסק לקבל בחזרה גם מוצרים היגייניים שנעשה בהם שימוש. כמו כן, הצוהר שנפתח בטיוטת התקנות הוא צר מאוד וממש לא מספק. כל עוד סבורים המשיבים שרכוש העוסק, כאמור זכות יסוד חוקתית, הוא הפקר, לא נותרה לנו ברירה, אלא להביא את העניין לפתחה של הערכאה המשפטית העליונה בישראל. מכאן העתירה.